

ОТ ХОРА
ЗА ХОРА

СДРУЖЕНИЕ ОБЩНОСТ МОСТОВЕ

Адрес за кореспонденция: Гр. София, жк. Дианабад,
бл. 43-44, вх. 8, ап. 125, Весела Одажиева
тел.: Весела Одажиева 0888 942 737,
Мая Стоицева 0878 450 014,
ел. поща: mostove.bridges@gmail.com

Изх номер: 230503/26.05.2023

ДО:

Д-р Асен Меджидиев
Министър на Здравеопазването

КОПИЕ ДО:

Проф. Диана Ковачева
ОМБУДСМАН на Република България

ОТНОСНО: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи

Уважаеми д-р Меджидиев,

Сдружението ни е обединение на граждански активисти по правата на хората с увреждания. Като едни от хората, участвали в процеса по промяна на нормативна база, касаеща правата на хората с увреждания в България в последните години, неведнъж сме заявявали, че нормативните документи в тази сфера не постигат целите, за които са създадени. Те би трябвало да са отговора на националното законодателство, което хармонизира с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и други международни документи, по които държавата ни е страна и е поела ангажименти. Поради тези причини считаме, че националното законодателство трябва да претърпи развитие и да започне да отговаря наистина на нуждите на хората с увреждания, като в **основата стои необходимостта от промяна на порочната система за оценка на уврежданията**, съгласно Наредбата за медицинската експертиза. Измененията трябва да се направят след сериозни дискусии и анализи, системно, планирано и синхронизирано цялостно със законодателството на Република България.

Предложеният проект на ПМС за изменение и допълнение на ПУОРОМЕРКМЕ вероятно ще реши някои проблеми по отношение на административната тежест за хората с увреждания, забавянето на ЕР на ТЕЛК, прекалено дългите срокове при обжалване и т.н.

Това обаче са поредните крѝпки в законодателството, в които част от промените са по-скоро козметични, а друга част спорни по отношение на ползите за хората с увреждания.

ОТ ХОРА
ЗА ХОРА

СДРУЖЕНИЕ ОБЩНОСТ МОСТОВЕ

Адрес за кореспонденция: Гр. София, жк. Дианабад,
бл. 43-44, вх. 8, ап. 125, Весела Одажиева
тел.: Весела Одажиева 0888 942 737,
Мая Стоицева 0878 450 014,
ел. поща: mostove.bridges@gmail.com

Доказателство за това са редицата промени през последните години, (дори само броят им през последните месеци) в редица документи, касаещи правата на хората с увреждания – Наредба за медицинската експертиза, Закон за здравето, Закон за хората с увреждания...

С тези промени не се гарантира по-справедлива и обективна оценка с оглед на факта, че за съжаление, ЕР на ТЕЛК е основният нормативен документ, който гарантира правата на хората с увреждания, съобразно степента на увреждане, определена от ТЕЛК. А като такъв той не отразява адекватно състоянието на човека с увреждане.

Не за първи път посочваме, че настоящият ред за оценка на неработоспособността и уврежданията не могат да постигнат справедлива и обективна оценка на увреждането. Необходимо е реформиране на системата съгласно съвременните подходи за оценка на увреждането, основани на Международната класификация на човешкото функциониране, увреждане и здраве на Световната здравна организация.

Тези поредни промени би трябвало да са само с цел предприемане на мерки за отстраняване на недостатъци при текущото оценяване на уврежданията, като междуременно се работи по създаването на по-добър и адекватен модел за оценка, който да отговаря на изискванията на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, ратифицирана от Република България още през 2012 г., за което ще продължим да настояваме.

Коментари по същество по предложения законопроект:

1. В § 8, т.1, касаеща промяната на ал. 3 от чл. 32 – в изречение първо да се допълни **“или по електронен път”**:

*„.....3-месечен срок от подаване на заявлението-декларация по чл. 56, ал. 1 в Регионалната картотека на медицинската експертиза **или по електронен път.** Решенията.....“*

2. Да се добави нов параграф за изменение на **чл. 56, ал. 3** от ПУОРОМЕРКМЕ, който гласи:

„(3) (Доп. – ДВ, бр. 55 от 2014 г., изм., бр. 84 от 2019 г., в сила от 1.01.2020 г., бр. 59 от 2021 г., в сила от 16.07.2021 г.) Лицата по ал. 1 заедно със заявление-декларацията подават в РКМЕ направление от личния/лекуващ лекар или протокол на ЛКК и медицинска документация, доказваща здравословното им състояние, включително заверени копия от медицински документи, съдържащи резултати от медико-диагностични изследвания и консултации, които са налични в медицинската документация при личния лекар и/или при лекуващия лекар. В случаите по чл. 69а от Наредбата за медицинската експертиза заедно със заявлението-

декларация по ал. 1 лицата подават в РКМЕ декларация, че искат да бъдат освидетелствани/преосвидетелствани само за увреждания, които са дефинитивни състояния.“

Необходимо е да се коригира текста на чл. 56, ал. 3, така че да не противоречи на чл. 54а, ал. 4 (вкл. изменението съгл. § 18, т.2 от настоящия проект) - с оглед на факта, че направлението не се подава от лицата, а се издава и изпраща електронно от личния/лекуващия лекар или ЛКК, заедно с наличната медицинска документация.

3. Да се добави нов параграф за изменение **на чл. 68, ал. 3** от ПУОРОМЕРКМЕ, като се добави срок, т.е. ал. 3 да придобие следния вид:

„чл. 68 (3) (Изм. – ДВ, бр. 55 от 2014 г.) При технически грешки РКМЕ в срок от 1 работен ден връща експертното решение на ТЕЛК (НЕЛК) за поправка, която се прави с ново решение в рамките на 1 работен ден.“

Задължително е да има нормативно определен срок за поправка на техническите грешки, в противен случай не е ясно кога ще бъде извършена поправката и това излишно ще бави документите на хората с увреждания не по тяхна вина.

4. Да се добави нов параграф за изменение **на чл. 53** от ПУОРОМЕРКМЕ, т.е. той да придобие следния вид:

„Чл. 53. (Изм. – ДВ, бр. 55 от 2014 г.) Технически грешки и непълноти в решенията на ТЕЛК и НЕЛК се поправят с ново решение по реда на чл. 68, ал. 3“

5. Да се обърне внимание (и коригира) чл 5б от ПУОРОМЕРКМЕ (нов от поредната промяна през 07.2022 г):

Чл. 5б. (1) При издаването на медицинските документи съгласно чл. 73, ал. 1 от Закона за хората с увреждания ЛКК, ТЕЛК и НЕЛК определят помощните средства, приспособленията, съоръженията и медицинските изделия за хората с увреждания при съобразяване на медицинските условия, експлоатационните срокове и необходимите медицински документи за предоставянето им, посочени в утвърдената от Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) спецификация и спецификацията – списък по наредбата по чл. 30а, ал. 4 от Закона за медицинските изделия.

(2) Комисиите по ал. 1 определят помощните средства, приспособленията, съоръженията и медицинските изделия индивидуално за лицето с увреждане, като

ОТ ХОРА
ЗА ХОРА

СДРУЖЕНИЕ ОБЩНОСТ МОСТОВЕ

Адрес за кореспонденция: Гр. София, жк. Дианабад,
бл. 43-44, вх. 8, ап. 125, Весела Одажиева
тел.: Весела Одажиева 0888 942 737,
Мая Стоицева 0878 450 014,
ел. поща: mostove.bridges@gmail.com

*посочват конкретния им вид, **индивидуализиран със съответния НЗОК код съгласно спецификацията по ал. 1***

Така разписана тази разпоредба е предпоставка ако въпросният НЗОК код не е изписан в ЕР на ТЕЛК или протокола от ЛКК, хората да бъдат връщани от НЗОК за нов протокол от ЛКК. Предлагаме за да се избегнат такива случаи да се запише, че конкретно въпросният НЗОК код се дава от НЗОК при попълване на заявление от лицето, което се нуждае от съответното помощно средство/ приспособление/ медицинско изделие.

Във въпросния списък - спецификация (*Списък-спецификацията с определени и групирани помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, съгласно чл. 73, ал. 1 от Закона за хората с увреждания, от раздел А на спецификация, утвърдена от НС на НЗОК с решение № РД-НС-04-135/16.11.2021 г, в сила от 01.07.2022 г.*) НЗОК кодовете съответстват на конкретно изделие от конкретен доставчик. Ясно ли е дали в ЛКК и ТЕЛК могат да определят кой точно код трябва да запишат в решението/протокола?

В заключение отбелязваме, че приветстваме идеята за увеличаване на броя на ТЕЛК комисиите, тъй като това донякъде би решило проблема с голямото забавяне на медицинската експертиза, но сме скептични относно реалното изпълнение на този ангажимент от страна на болниците, поради липсващ кадрови и финансов ресурс. От предложения проект не е много ясно как ще се случи това.

Положителна промяна е и ограничението за връщане на ЕР от НЕЛК към ТЕЛК за преразглеждане само веднъж, което ще намали времето за получаване на окончателно решение при обжалване.

Съгласни сме, че разпределението на заявленията-декларации чрез информационната база данни на случаен принцип за разглеждане от ТЕЛК на територията на цялата страна, би могло да гарантира постигането на равномерно разпределение на случаите в страната. Съгласни сме също, че официалното преустановяване на извършването на клинични прегледи от ТЕЛК може да облекчи както комисиите, така и хората с увреждания, като сме наясно, че реални клинични прегледи почти не се извършват и при присъствие и не е необходимо хората с увреждания да бъдат излишно разхождани по болници, болшинството от които дори не са достъпни за някои от тях. Но не считаме, че чрез тези мерки ще се гарантира и постигане на прозрачност и безпристрастност.

гр. София

26.05.2023 г.

С уважение

В. Одажиева

Председател на УС